GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Central European Press Praha

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. Mali oglasnik 10 riječi D. 3.50 svaka daljnja 25 p. Priopćeno po retku D 10 — Platiše i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDJELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin. Šibenik, Ul. Episkopa Milaša. Izdavač Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 — Odgov. urednik Milan Radojković

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.— Pretplata mjesečno Din 12.- Inostranstvo Din 20. Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III — ŠIBENIK — 19 DECEMBRA 1935 — SPLIT — BROJ 310

JUGOSLAVIJA IZNAD SVEGA

Razdžilitali su se kmetovi i prikmetice, kneževi i knežići, politički pelivani i praznoglavi megalomani, da, pod vidom slobode i demokracije, razdrobe i podijele najveću istorijsku tekovinu našega naroda na kmetije i despotije, na pašaluke, kadiluke i sgaluke.

Drže se javni i tajni zborovi i dogovori ; donose rezolucije, peticije, memorandumi i punktacije ; vrše proizvoljne nagodbe, sporazumi i diobe izmedju samozvanih vodja i propalih narodnih vojskovoda, kojima su vlastoljubive intencije pomračile svijest i savjest o opstem dobru.

Ustali su i jektičavi i krmeljavi starci iz mraka i budžaka, koje su i bogovi i ljudi davno u zapećak bacili, zaboravili i sahranili, da još jednom zaoglave narod i državu! Neznatan je broj onih koji vjeruju njihovim krokodilskim suzama i praznim frazama. Svi su se oni redjali na krmilu državne uprave i svirepo i nemilosrdno bičevali raju, sa kojom se danas grle i ljube. Oi takvih Mazepinih poljubaca počeli su strahovati čak i oni kojima je sugerirano, da će im promjena političkog kursa donijeti bogatoga ćara i šićara.

Izbezumljeni nahijski kneževi, s malo razuma, a još manje političkoga morala i poštenja, koristeći se popustljivošću, tolerancijom i kompromisima, u svojoj histeričnoj požudi za vlašću, pošli su toliko daleko, da već javno propovijedaju i svakog časa očekuju kidanje na parčad državnog organizma. Zaboravljaju i oni i njihovi sitni trabanti, učitelji, stičenici i prijatelji spolja i iznutra, da je ova država ponikla iz mora krvi i planina kostura, naših znanih i neznanih heroja, i da njen život, baš ovakav kakav je, mogu mijenjati i retuširati samo njeni tvorci i njihovi punopravni i legalni potomci. A jesu li to apostoli, mesije i propovjednici državnog preuredjenja tumbe i nove političke ere? Nijesu i po hiljadu puta nijesu. Lažom i sabotažom ne ruši se ono, što se stolećima priželjkivalo i jednim nadčovječanskim elanom stvorilo i ovaplotilo.

U ovako zagušljivoj atmosferi, opštoj pometnji, groznici, trci i gálami, nije isključena mogućnost, da se jednoga dana pojave na političkoj pozornici i takve usijane glave, psihopati i desperateri, koji će zatražiti čak i federaciju: Ličana, Užičana i Vasojevića!... Kad nije kažnjivo sa javnih govornica, protivu ustava i svih pisanih zakona, propovijedati slom države ovakva kakva je, zašto bi bila kažnjiva i takva donkihoterija.

Istinske patriote i ljudi, koji su dali svoj danak u krvi za stvaranje i nedeljivost ove države, ćute zabrinuti i sa jednim dubokim bolom i revoltom osmatraju bjesomučne orgije pokrajinskih velikaša i zaslijepljene gospode. Sve što, dakle, nije kroz ova dva decenija lutanja, padanja, dizanja i kopreanja, nnovčilo svoj patriotizam; sve što se nije dalo pokolebati i rastrovati šovinizmom i separatizmom, strahuje što će donijeti sutrašnjica. Jer razorni i antidržavni elementi, u doba neodlučnosti, neodgovornosti i malodušnosti, na jedan vješt, lukav, prepreden i nepošten način, uspijevaju, da unesu zabunu medju najširim narodnim slojevima i nevjericu u život i stabilnost države.

Podzemna boljševička i seperatistička literatura, poplavila je i selo i grad. Još su možda očuvane kasarne. Ne samo palanke, nego skoro i svi naši kulturni centri, postali su kovnice i tvornice najfantastičnijih fama i najzlonamjernijih insinuacija i negacija pravde, slobode i ravnopravnosti. Takve otrovne glasove zlurad i besposlen svijet i organizována falanga raznih političkih spekulanata, širi od uha do uha, od lokala do lokala, od pojate do palate. U takve i slične problematične svrhe hotimično se zloupotrebljava i profaniše i srpstvo i hrvatstvo i jugoslavenstvo i vjera i Bog...

Pored šaptanja i denunciranja, sitne zadjevice i medjusobna optuživanja zahvatili su skoro sve društvene staleže.

Opšta kriza koja podgriza čitavo čovječanstvo, pakosno se i tendeciozno tumači, kao zlo koje dolazi sa vrhova države.

Ovakvu psihozu ne liječe nikakve šarene teorije i ideologije o formi države. Nasprotiv ove dolaze kao novo otrovno demagosko oružje, da raspire vatru i pojačaju neraspoloženje.

Legalni i nelegalni vodji plemena, jedni svjesno, drugi nesvjesno, dube ambise tlu koje ih hlebom hrani.

Kao da bi se mogle ponoviti riječi našeg kosovskog Omira:

„Veseli se, arapijo ljuta,
Nema više onoga junaka,
Što dva i dva na koplje nabija
Preko sebe u Sitnicu baca."

Stalno se kao po komandi raspaljuju srednjovjekovne zablude i predrasude, omalovažavaju, potcjenjuju i izlažu ruglu i potsmjehu skoro svi nosioci državne vlasti i svi autoriteti koji stoje visoko nad partikularizmom, nihilizmom i anarhijom. U svrhu potkopavanja državnog prestiža, stvaraju se od najbeznačajnijih dogadjaja afere najvećeg stila.

Uzaše se za prošlošću, a s planom pljuje i bljuje na sadašnjost.

Oie iste mračne sile, koje su decenijama unosile nemir, klicu otrova i krv i nož u državnom organizmu Sizmarkove Njemačke i Kavurove Italije, i kod nas su se razdžilitale do pomame.

Svakako mi, koji ovu zemlju iskreno ljubimo i predano joj služimo, vjerujemo, da će zdrava i nepomućena svijest našega naroda triumfovati nad svim burama i olujama, koje zaplyuskuju naš državn. brod.

Sve misterije, perfidije i h pokrizije, huke, buke i galame, što dolaze iz sredine novopečenog Dalaj Lame i njegovih skutonoša, neće uspjeti da paralizuju pobjedonosni jugoslonosnu jugoslovensku misao.

Jugoslavija iznad svega! To je i deviza i zavjetna misao i snažan i spontan poklič svih gradjana i gradjanki ove države, čije duše nije rastrovala separatistička guba i plemenska mržnja — avet krezuba!...

Jugoslav Jugoslavović.

Francuzi prema razgovorima izmedju g. Hitlera i engleskog ambasadora

Pariz 19. Čitava francuska štampa pridaje ogromnu važnost razgovorima izmedju kancelara i ambasad. Phippsa Većina listova ističe da se u Berlinu sa zadovoljstvom konstatovalo, dà zračni pakt nije više povezan uz cjelinu plana koji je bio stvoren francusko—engleskim sporazumom od 3 februara o. g. u svrhu obezbjeđenja kolektivne sigurnosti. Činjenica što se u saopćenju o razgovoru gg. Hitlera i Phippsa spominje jedino pitanje razoružanja i zračnog pakta, najbolje dokazuje da su različite tačke londonske deklaracije od 3 februara kao razoružanje, zračni pakt, istočni pakt i podunavski pakt prestale tvoriti nerazdruživu cjelinu kojom je francuska diplomacija namjeravala opasati čitavu Evropu.

Prema tome je dakle iznijela pobjedu njemačka diplomacija.

Opet nesuglasice izmedju Pariza i Londona

London 19 U političkim krugovima sve više prevladava uvjerenje da će ponovno doći između Francuske i Engleske do nesuglasice s razloga što je francuska vlada razočarana držanjem Engleske u pogledu pariškog plana. Tvrdi se da je do spomenutog plana došlo jedino zato, što je Laval obavijestio britanskog ministra vanjskih posala Hoarea da Francuska ne će biti u stanju da odmah pritekne u pomoć Velikoj Britaniji bude li ova napadnuta od Italije.

Američki motori za Francusku

Washington, 19. Ured za kontrolu izvoza oružja objelodanio je prvi izvještaj o davanju specijalnih dozvola predviđenih zakonom o američkoj neutralnosti. Prema tome izvještaju saznaje se da se u razdoblju od 10 oktobra do 1 decembra izvezlo američkog oružja u 34 države u vrijednosti od 2,000.000 dolara. U toj statistici Francuska dolazi na prvo mjesto, kupivši iz Amerike velike količine avionskih motora u iznosu od 850.000 dolara!!

Švajcarska špijunaža

Ženeva, 19. Na špijunskom procesu koji se vodi u Zürichu optuženi su talijanski novinar Renato Lolli iz Milana, još jedan Talijan i tri Švajcarca. Optuženi su radi špijunaže u korist Italije i još nekih drugih država.

Trupni i sanitetski transporti kroz Sueski kanal

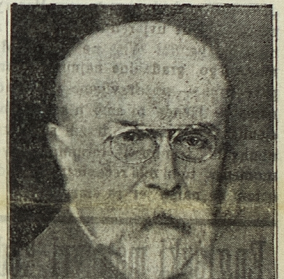
Port Said 19. Uprava Sueskog kanala objavila je danas slijedeću statistiku: U toku mjeseca novembra prošlo je kroz Sueski kanal 56 talijanskih parobroda sa 38.000 vojnika. Prema tome je broj vojnika koji su prošli kroz kanal u pravcu Crvenog mora prekoračio 320.000.

Sjevernim pravcem prošlo je u novembru 67 talijanskih parobroda. Bolnički su brodovi prevezli u Italiju 8000 bolesnih i ranjenih vojnika. Od početka ove godine prošlo je kroz kanal u pravcu sjevera preko 20 000 talijanskih vojnika. Novembarski brojevi zaostaju za onima od mjeseca oktobra. U oktobru je prošlo pravcem juga 87 a pravcem sjevera 72 parobroda.

T. G. Masaryk ostaje duhovni vodj Čehoslovačkog naroda

Dubok utisak na čehoslovačku javnost je ostavio članak poznatog književnika Karla Čapeka, objavljen u nedjelju 15 decembra u „Lidovim Novinama" pod naslovom „Odlazi, ali ne prolazi".

Veliki čehoslovački književnik u tom članku ocjenjuje ličnost prvog prětsjednika Čehoslovačke Republike i značaj njegovog rada. „Budimo svjesni toga, šta gubimo. — piše dr. Karel Čapek. Ali neka je taj gubitak kako bilo težak, jedno nikada nećemo izgubiti, a to je sam T. G. Masaryk,

T. G. MASARYK

njegovo duhovno vodstvo, njegova državnička poruka i politička tradicija; razum i volja T. G. Masaryka mogu i treba da i dalje određuju naš istorijski put. Biće snama, dok mi budemo s njime. Neće nas napustiti sve dok ne izdamo njegovu liniju. Ne moramo na njoj istrajati iz zahvalnosti ili pijetata (to ćemo ostaviti našim srcima), nego zato, što se Masarykova koncepcija naše države i naše politike pokazala tako zdrava, tako pronicljiva i istorijski uspješna kao nijedna druga. Sudbina nam je bila milostiva već u

tom, što je dala našom prvom pretsjedniku dosta dug život, da od njega naučimo kako da postupamo, kako da razmišljamo o budućnosti. Sada od sviju nas zavisi da se od T. G. Masaryka ne izgubi ništa ni idućih godina, kad bude još pažljivim očima pratio naše puteve, ni u vremenu kad mi, današnji ljudi, daljoj generaciji predamo sudbinu naroda. Masarykovo pretsjedničko zvanje u duhovnom smislu će trajati duže nego njegov i naš život".

Karel Čapek svoj članak završava riječima, koje su upućene direktno ličnosti T. G. Masaryka:

Dragi gospodine pretsjedniče, s Vama se ne rastajemo potpuno ovog dana, kad polažete zvanje izabrane glave države. Prije imamo siguran osjećaj, da po sopstvenoj volji uzimate drugi veliki officium, za koji nije potreban izbor: tako se sam po sebi razumije. S nama će te i dalje biti kao duhovna glava, kao najviši moralni autoritet, trajan primjer i istorijski vodja; to vaše visoko zvanje se ne može složiti i stalno je. Danas vam zahvaljujemo i blagosivljamo vas za sve, što ste za vrijeme svog biranog uredovanja uradili za dobro naše države i za ispunjenje naše demokratije; ali vaše djelo još nije završeno i biće potrebne dalje generacije da ga nose dalje. Ne više pretsjednik, ustavna glava države i prvi građanin republike, nego čovjek, mislilac i državnik Masaryk primà od nas uvjerenje: da ćemo za njim i dalje ići. Više ne prvi građanine, nego građanine najmiliji i najprimerniji — pozdravljamo vas među nama — i kada bi smo u knjizi, koju cjenite iznad svega, tražili stih, koji obuhvata tegobu i intimnost ovog momenta, to bi nila rečenica: Gospode, ostani sa nama jer se smrkava".

Engleski manevri kod Singapura

London, 19. Kako admiralitet javlja danas svršavaju veliki manevri engleskih pomorskih i vazduhoplovnih jedinica, koje su tri dana vršile zajedničke vježbe i tako po prvi put oprobale svoje nove tipove. U manevrima su sudjelovale i nove baterije, koje su u posljednje vrijeme izgrađene u okolini Singapura. Premda engleski admiralitet podvlači da ti manevri pripadaju onom običnom godišnjem programu ipak izvjesni diplomatski krugovi u roku kada se ti manevri vrše vide izvjesne političke tendencije, tim više što se na njima vršio protunapad u pravcu istoka.

Bivši njemački kancelar dr. Brüning koji sada boravi u Americi navodno se vraća opet u Njemačku. Dr. Brüning je napustio Njemačku u času kad je Hitler preuzeo vlast.

Škola i život

Naše se sredanje škole pune iz godine u godini sa sve to većim brojem učenika, e da se ne pita što će biti sa tom djecom kad završe škole i hoće li, ulazeći u život, moći da dođu do uposlenja i zarade na temelju one naobrazbe i spreme koju im je dala škola. Svake godine izlazi iz srednjih škola veliki broj đaka u koje su i roditelji i država uložili stanovite kapitale da ih izobraze i oni bi morali da ispune praznine u državnom činovničkom kaderu, privatnim namještenjima i privredi. Jedino na taj način oni bi postali korisne društvene jedinice i preuzeli bi funkciju obnove, a i sebi osigurali normalnu zaradu i životnu ekzistenziju. Kriza i poremećaj u proizvodnji meterijalnih dobara reagirala je na čitav društveni organizam pa i na problem današnje škole i dovela do hiperprodukcije školovanih ljudi i stvorila tzv. intelektualni proletarijat. Svaki onaj koji je do prije nekoliko godina svršio neku školu, bio je siguran da će u životu uspjeti da sebi osigura zaradu. Dočim danas postaju sve manji izgledi u tu sigurnost, dok se škole pune sve većim brojem đaka, te se i pred roditelje i pred nastavne i mjerodavne faktore postavljaju u red besposlenih i **intelektualci**. Takova pojava nas upućuje da o njoj povedemo ozbiljnog računa, jer ćemo inače doći do apsurda do kojeg se došlo u nekim drugim nacijama, da su ljudi sa srednjoškolskom, pa čak i fakultetskom spremom u potražnji za kruhom otišli da vrše posao tramvajskih konduktera i običnih policijskih stražara. Ne podcijenjujući nikakav ljudski posao ovdje moramo istaći da je nenormalno uložen kapital ako se jedan čovjek dugo godina provlači kroz najviše škole i onda zauzme mjesto tramvajskog konduktera, za koji posao je potrebno mnogo manje školske naobrazbe.

Racionalizacija i mašiniziranje poslova dovelo je do krize u svijetu koja je iz produkcije izbacila ogromne mase ljudi. Ta racionalizacija dovela je do uništenjâ i stvorila velike proizvodnje grdosije, čitave mašinske gradove. Preslicu, cipelarski stolčić i čekić, ostali maloobrtnički alat i ljudske ruke, zamjenile su mašine koje bacaju robu u masama sa minimalnim ulaganjem ljudske energije. I te sudbonosne ljudske ruke stoje skrštene i bez posla. Te mašine, na isti način kojem su uništile srednjeg i malog proizvađača, izbacile su iz životne kolotečine i proizvodnje — tip profesionalnog intelektualca, koji je bio potpuno vezan uz taj prošli sretniji život. Mašina priznaje samo jedan mozak, dok su svi drugi nepotrebni i trebaju samo ruke koje postaju sastavni dio mašine. Međutim, dok složenost društvena traži planski sređenost na bazi strogih brojka i racionalnosti, naša današnja škola radi na starim principima i baca u život školovane ljude sa općom teorijskom i vrlo malo praktički primjenjivom naobrazbom, ne vodeći računa hoće li oni uspjeti kao produkti stare škole da se snađu u novom racionalizovanom vremenu.

Treba da škole postanu ponos jedne nacije, koje će stvarati odličan kadar narodnih intelektualaca i koji će sigurnim korakom ulaziti u život i zauzimati bez muke odgovarajuća mjesta i prestavljati punu solidarnost svoje društvene sredine.

Kotač industrijskog progresa oslabio je život sretnog malogradjanina, zakopao njegovu radionicu i prisilio ga da ide u fabriku. Taj isti kotač ruši i tip škole tog vremena i slobodnog intelektualca goni u borbi za kruhom da ide u tramvajske konduktere, stražare, tvorničke radnike i da preuzima bilo koji mukotrpni posao samo da zaradi koru kruha. Kao u svim oblastima ljudske radinosti, i u školi se mora zavesti planski savremeno praktični odgoj uz odredjeni broj onih koji se školuju, jer iz dana u dan u red trgovaca bez dućana, zanatlija bez radionice, radnika bez posla, svrstava se i besposleni intelektualac, najnesretniji od sviju, jer mu je ta škola dala odgoj koji ga nije pripravio za takove životne teškoće, već ga izpucala teorijskim idealizmom jednog života koji je smijenjen i koji se neće nikada više povratiti u ovoj formi u kojoj je postojao.

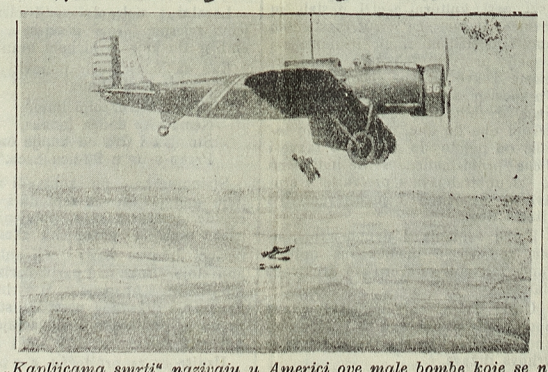
Savremeni oblici života traže i savremenu školu, a ako takove nema, stvaraju se samo promašeni i nesretni životi, koji u današnjoj formi borbe za egzistenciju podliježu, jer nisu oružani onim što današnji život traži. Ako se takav tip školovanih ljudi stvara bez broja i kontrole, to izaziva hiperprodukciju i stvara dvostruko zlo, na koje društvo treba da uvijek misli.

S — k —

U Japanu je otkrivena nova sekta u kojoj se nalazilo mnogo intelektualaca spremajući obaranje današnjeg režima.

Prvi ruski transporti pšenice prispjeli su u Beč. Transport iznosi oko 5 hiljada tona pšenice.

„KAPLJICE SMRTI"

„Kapljicama smrti" nazivaju u Americi ove male bombe koje se ne bacaju pojedinačno — već na pregršt.

Književne vijesti

Ovogodišnji „MAGAZIN SJEVERNE DALMACIJE", koji već drugu godinu izlazi u redakciji g. Vladana Desnice, primljen je vrlo povoljno u domaćim književnim krugovima, a i u inozemsivu (g. Gesemann u „Slavische Rundschau", Prager Presse", i t. d.) Tako je beogradska „Javnost" u svom 41 i 42 broju donijela iscrpan prikaz iz pera Nika Bartulovića. Naročito se pohvalno osvrće na radnju pok. prof. Marka Ježine „Šibenik u kulturi XV. vijeka, o kojoj kaže:

„Od još općenitijeg interesa je prilog prof. Marka Ježine, fanatičnog ljubitelja Šibenika, o ulozi svog rodnog grada u opštoj kulturi Dalmacije u XV. vijeku. Jer, kao što autor sa zanosnom rečitošću pokazuje, Šibenik je u XV. vijeku pretstavljao takav umjetnički i kulturni centar, kakvih je malo bilo i u većim narodima Evrope, sem u Italiji. To je već kada su u Šibeniku radili humanisti i naučnici na glasu, kao Mihetić, Šižgorić, oba Vrančića, Divnić, Zavorović it.d. — pa zatim graditelji i skulptori, kao Juraj Matejev (Giorgo da Sebenico), te njegovi učenici i naslednici, kao Ivan Pribislavić, Juraj Mastičević, Ivan Petrov i drugi, — i konačno slikari Lucijan i Frano Laurana, Juraj Čulinović-Skjavone i nešto docniji Andrija Medulić Skjavone, Martin Kolunović Rota i ostali."

Nadalje se opširnije osvrće na radove g. Vladana Desnice i g. Vladimira Rismonda. Govoreći o studiji g. V. Desnice „Mirko Korolija i njegov kraj", kaže:

„Pokušaj g. Vladana Desnice da Koroliju pesnika, rođenog u odgojenog baš u Sjev. Dalmaciji, u Kistanjama, objasni preko tog kraja i ambijenta, bogat je intuicijom i zanimljivim opažanjima, inteligentno je i stilski dobro pisan, pa nas, kao i ogled g. Desnice o Dositeju u prošlom godištu almanaha, upućuje na mladog erudita, koji posjeduje ukusa i kriterija, i koji bi u našoj opštoj literarnoj kritici mogao da uzme vidno mesto. Esej je pun suptilnih zapažanja, te dragocenih psiholoških i etničkih podataka o ambijentu Sjev. Dalmacije".

O članku g. Rismonda kaže se:

„Programatski članak g. prof. Vladimira Rismonda „Za jednu dalmatinsku kulturnu orijentaciju", ne samo da je zanimljiv, nego je i karakterističan za shvatanja i raspoloženja čitave jedne grupe mladih intelektualaca i literata u Dalmaciji, a koja ima svojih pristalica i medu starijim primorcima". Navodeći zatim jedan koncizan i sintetičan pasus iz tog članka, prikaz završuje: „Slijed njegovih misli zanimljiv je i bez obzira na izvesnu patricijsku gospostvenost, zato što načelno znači reakciju na kozmopolitsko, na socijalno reportersko i na tendencije općeg niveliranja, pa traži povratak ka živom ambijentu, ka tradicijama i ka rodnoj grudi."

Izrađuje VJENCE i BUKETE iz —sviježeg i umjetnog cvijeća—

...otopila se maona za vodu

...uče u jutro oko 7 sati potopila se ...t samog gata „Krke" jedna maona ...vodu Mornarske Komande. Ova ...ona, inače dosta stara, na trupu je ...la neku rupu koja je bila provi...no začepljena. Juče ujutro more ...odčepilo rupu i ubrzo napunilo ...onu te je ova potonula. Na njoj ...u to vrijeme nalazio jedan mornar ...i se blagovrijemeno spasio. Prije ...dne je pokušano da se ova maona ...adi. Ronilac je sišao na morsko ...o te je pokušao da začepi rupu, a ...im će se ispumpati voda iz poto...e maone kako bi se mogla lakše ...i na površinu.

Pazar je uređen

Radovi oko uređenja pazara prive...ni su kraju. Sav prostor gdje će se ...jestiti pijaca betoniran je i vrlo li...o uređen. Ovaj je dio grada ova...vim uređenjem postao jedan od ...ljepših i najuređenijih Jedino je ...godno da se sada naročito na ve...kola drže ispred kuće Mattiazzi. ...je baš dosta veliki promet, a uz ...je centar grada pa je nezgodno ...djeti ova kola koja tu svake večeri ...je bez ikakvog reda. Ne treba da ...ovakovim sitnicama kvari utisak ...po uređenog pazara.

PAROBROD „BOSANKA" ukrcao ...5300 tona bauxita za Rotterdam.

Danski parobrod „Laura Maerck" ...ca 1000 tona gipsa i 1000 tona a...bastra za London.

RAZVALJENI KAMENI STUB, koji ...nalazi već nekoliko godina na uglu ...emeništa idući prema strnici, i ako ...svak primjećuje i mi smo par ...uta na to upozorili, izgleda da će ...š dugo stajati na tom mjestu, i ako ...čemu ne koristi već samo smeta. ...onako uzak trotoar zbog ovoga stu...a je još tešnji, te nije retkost da ...olaznici nalete na njega.

Rasvjeta pred željezničkom stani...om je vrlo slaba, tako da stranac pri ...olasku u Šibenik mora da pomisli ...a mi jako štedimo struju. Sa malo ...ara to bi se ipak dalo urediti, pa ...no uvjereni da će nadležni to uvi...eti.

PROŠLE NEDJELJE ODRŽANA je ...hotelu „Krka" uspjela zimska za...ava P. S. K. „Krke". Pored raznih ...trakcija obavljeno je i biranje „mis ...rke". Posjeta je bila dobra. U vese...m raspoloženju potrajao je ples do ...uboko u noć.

SVOJU KRSNU SLAVU Sv. Nikolu ...a 19 ov. mj. nemogu ni ove godine ...ăviti ni posjete primati.

Nikola S. Zlatan, Restaurant Šabac.

Lijepi karitativni i humanitarni primjer

Narodna Ženska Zadruga u Šibe...niku i ove je godine kao i svih dosa...dašnjih obdarila sirotu djecu i siro...mašne majke, te im podijelila obilato odijela i hrane. Tako će ta djeca i te majke moći barem ove božićne praznike da prožive nešto vedrije i veselije, u osjećaju da ima nekoga ko...ji i na njih misli i za njih radi. Po...djela je odjeće i hrane uslijedila na dan 17 decembra. Ovaj je dan sada za nas sve dan pun tuge. Ovaj smo dan ranije svetkovali kao nijedan dru...gi dan u godini, jer je to bio rođen...dan Blaženopočivšeg Našeg Velikog Kralja Ujedinitelje, Onoga koji je za našu malu Jugoslaviju i za nas Jugo...slovene prinio najveću žrtvu koju čo...vjek uopće može da prinese. Sada nam taj dan dozivlje najveću bol jer nas potsjeća na krutu zbilju da među nama nema više Onoga Koga smo to...liko ljubili i obožavali. Stoga je ovaj dan za nas sve dan pune tuge i baš radi toga najpodesniji dan za ublaži...vanje tuđe bijede i tuđe tuge. Narod...na je Ženska Zadruga dakle veoma zgodno odredila ovaj dan za davanje pripomoći. Ali Narodna Ženska Zad...ruga zaslužuje ne samo priznanje za...njen humanitarni i karitativni rad ne...go još više za njen prosvetno nacio...nalni rad. Ona je svakom obdarenom djetetu i svakoj obdarenoj majci ulila u dušu jake osjećaje najdubljeg po...štovanja prema Velikom Kralju Muče...niku, te najveću ljubav prema Mladom još nejakom Kralju Petru II., kličući prvome „Slava mu", a drugome „Ži...vio" kao najžarkijeg rodoljubljā pre...ma našoj velikoj i dragoj Jugoslaviji.

Želimo Narodnoj Ženskoj Zadruzi da u svome radu postigne sve one uspjehe koje je sebi postavila za opće dobro, a najviše u socijalnom i na...cionalnom pravcu, pokazujući svima jasno da svaki rad nosi i svoj za...služeni plod.

Sa zadnje priredbe u Sokolani

Najmlađi diletanti pozorišne sekcije Sokol...skog Društva-Šibenik, koji su prošle nedjelje sa uspjehom prikazali popularnu bajku „Pepeljuga". Ova će se pretstava na opći zahtjev ponoviti do ne...koliko dana.

Krađa na brodu

Marko Žunić, vođa palube jednog manjeg parobroda obalne plovidbe, prijavio je policiji krađu jednog odjela u vrijednosti od 1200 din. Prema nje...govoj izjavi neka nepoznata osoba u...krala mu je jedne od prošlih noći iz kabine odjelo, koje je bilo skoro pot...puno novo.

Policija je povela istragu da bi pronašla nepoznatog kradljivca.

Ribolov je bio vrlo slab

Poslijednjih dana ribolov u okolici Šibenika bio je vrlo slab, najviše zbog velikih kiša koje su zadnjih dana pa...dale. Na ovdašnjoj ribarnici donosi se riba u malim količinama, a cijena joj je dosta porasla. Zbog slabog ribolova mnogi ribari, kojima je ovo isključivi izvor zarade zapali su u dosta teško stanje. Neizvjesno je dokle će ovakovo stanje potrajati, ali po svoj prilici do prestanka velikih kiša, koje su zadnjih dana bile naročito obilne.

Prvoklasna svinjska mast
garantirano čista topljena u novim li...menim kantama od 25 kg. franko Bo...snija i Dalmacija po 13 Din. kg. brutto za netto uz pouzeće. — Naručbe na Javnu Klasnicu Kovin Banat. Traže se mjesni zastupnici.

Neva Kovačević
prof. Mladen Krpan
vjenčaće se
Šibenik, 22 XII 1935.

Od svačega po malo

Šaka „zlata" za 40 dinara

Muž i žena, otočani, došli su prije nekidan u Šibenik da nabave neke stvari. Idući po gradu naišli su na je...dnog čovjeka koji je ponudio, da im za male novce proda dosta zlatnih stvari. Lakovjerni i naivni, oni su po...šli sa njim do jedne skrivene kapije. Tu im je on izvadio puno prstenja i raznog drugog nakita, pričajući im pri tom neke nevjerovatne priče. Dok su oni zadivljeno gledali u nakit, ponu...dio im ga je za sumu od 200 din. Počeli su da se cjenkaju, te su naj...zad učinili posao za — 40 din. Ra...dosni što su za tako male pare do...bili toliko „zlatnog" nakita, pohitali su na brod....

I nisu oni jedini. Već nekoliko puta lakovjerni ljudi, naročito iz okolice stradali su od ovakovih „trgovaca".

Oglas licitacije

za prodaju kuhinjskih otpadaka (spirina)

U utorak dne 31 decembra 1935 g. u 11 sati prije podne, održat će se u ekonomatu ove bolnice usmena licita...cija za prodaju kuhinjskih otpadaka (spirina) najboljem ponuditelju za vrijeme od 1. januara do 30 juna 1936 godine.

Prva isklična cijena za jedan dan je dinara 10 (deset).

Ponuditelj koji bude najpovoljniji, dužan je da preuzimlje spirine dva...put dnevno, i to u 12 sati i u 18 sati i da ih o svom trošku iznosi iz bol...nice u zatvorenim posudama.

Naknadu za preuzete spirine dužan je ponuditelj da položi u blagajnu bolnice na kraju svakog mjeseca.

Uprava Banovinske Bolnice.

Šibenik, 16 XII 1935.

širite »TRIBUNU«

...r. MIRKO PERKOVIĆ:

Naša narodna epika i FILIP VIŠNJIĆ

Sjećanje na 100-godišnjicu njegove smrti

(svršetak)

Filip Višnjić rodio se je 1767, a ...mro 1834. Ugleda svetlo Božje u ...rnovi, podrinskom selu, u kući Vi...ća. Kako su mu majku Mariju na...ivali Višnja, ostade mu prezime Vi...njić. Otac mu umre dok Filip bijaše ...ejak, a majka mu se preuda. U o...moj godini života oboli od boginja i ...ostade zauvek — slepac. Sleplo ...a onemogući za materijalni rad i on ...ostade guslar-pevač da time zara...uje hleb svakidanji. Kad mu bijaše ...0 godina zadesi strašna nesreća nje...ov rod. God. 1787 dođoše rodbini ...ilipovoj neki begovi u goste i obje...ni Turci oskrnuše Đurđiju, ženu Luke ...ilića, strica Filipova. Vilići. najstra...šnije uvređeni, poubijaše begove tur...ske, a turska osveta i bezakonje po...hvata Vilиće i svih poubijaše i tako se pleme Vilića ugasnu. Filipa spasi — njegova slepoća.

Filip se dadne tada na putovanje — s guslama bogaradeći — da pri...živi. Obišao je Srbiju, Bosnu, Bačku Banat, Srem i Slavoniju — pevajući i proseći! Kada je 1809 Karađorđeva vojska prodrla u Bosnu, i posle po...raza na Kamenici, povratila se u Sr...biju, s njome je došao i Višnjić. O...tada živeo je s vojskom Karađorđe...vom po logorima. U ka njim Kara...đorđevim ratovima Filip je, u najlju...ćim okršajima, bio uz vojsku i pe...smom s gusala hrabrio srpsku vojsku! U Badovincima je ispred sakupljenih vojvoda Lukom Lazarevićem, Stoja...nom Čupićem i Cincar-Jankom, koji bijahu izranjeni u boju na Loznici, pevao svoje pesme o oslobođenju Srbije. Tu se je prvi put susreo s Vo...ždom Karađorđem, kome je isto tako pevao svoje pesme.

Tako je život toga pesnika — slep...ca prolazio u neprestanom putovanju, u patnjama, u pogibli života — za...služivajući koru hleba — „guslama javorim".

Kad je glasoviti Vuk Karadžić g. 1815 boravio u Sremu, doznao je za ovoga genijalnoga guslara i pesnika i pozove ga u Šišatovac. Tako Vuk pobeleži sve ono „narodno blago", što ga je sam Višnjić ispevao s onom glasovitom uvodnom pesmom „Po...četak bune protiv dahija". Tako Vuk spasi pesničko delo Filipa Višnjića, pučkog pesnika, čije se pesme ta...kmiče s najlepšim pesmama kosov...skoga ciklusa. Tu je opevan ustanak protiv Turaka pod Voždom Karađor...đem, kada su posle paše Hadži Mu...stafe, koji je u Srbiji mirno vladao (1796—1801), dahije počeli tlačiti srp...ski narod i poubijaše sve knezove opština i druge srpske poglavice. Ka...rađorđe srećno umaknu u prašume šumadinske i podigne ustanak... „Po...digla se raja ko iz zemlje trava", pa tim divnim ustankom, koji potraja od 1804—1807, Karađorđe sa svojim Šu...madincima oslobodi čitavu Srbiju od Turaka!

Divna ta pjesma završava:

A kad Đorđe isiječe Turke,
Isiječe Turke zalumćare,
Onda Đorđe u gradove uđe;
Što bi Turak' po gradovima bijelim,
Što bi Turak' za sječe, isiječe,
Za predaje što bi, to predade,
Za krštenje što bi, to iskrsti.
Kad je Đorđe Srbijom zavlado,
I Srbiju krstom prekrstio
I svojijem krilom zakrilio
Od Vidima pak do vode Drine,
Od Kosova t do Biograda,
'Vako Đorđe Drini govoric:
„Drino, vodo, plemenita međo
Između' Bosne i između' Srbije!
Naskoro će i to vrijeme doći,
Kada ću ja i tebeka prijeći,
I čestitu Bosnu polaziti!

*

Je li to Karađorđe rekao, ili je pe...snik Višnjić, vidoviti slepac, predvi...deo? Bilo jedno ili drugo — Kara...đorđevi potomci, ne samo Bosnu, već sve naše krajeve, gde živi Jugoslo...venska nacija, oslobodiše i ujediniše! Stvoriše Jugoslaviju!

Slava Filipu Višnjiću!

Pažnja onima, koji su bili opomenuti za dužnu pretplatu!

Početkom ovog mjeseca bio je naš odvjetnik poslao opomene nekim od onih dužnika koji nisu bili" platili pretplatu za 1934 godinu i ranije. Mnogi od njih su se na tu opomenu odazvali, pa im ovim putem zahvaljujemo, jer su time pomogli i svoj list. Neki su se, možda, i uvrijedili na te opomene, ali te molimo da shvate naš položaj. Znamo da je svuda zlo i da je teško vršiti i najmanje izdatke, ali ih molimo da shvate i našu borbu za održavanje ovog našeg jedinog lista, jedinu jugoslavensku tribinu ovdaš. naroda.

One pak koji se na opomene nisu odazvali upozorujemo: čekamo ih još 8 dana (osam) i iza tog roka ih predajemo sudu. Mislimo da će i sebi i nama uštedjeti sramotu gonjenja po sudu, a sebi povrh toga i troškove koji su s time skopčani.

PAZI!

Svo Pokućstvo

koje se nalazi na skladištu prodajem uz najnižu cijenu i na otplatu.

OTO GRABOVAC

ŠIBENIK, Nova palača S. Šare

Prodava se uz vrlo jeftinu cijenu: jedna Vertheim blagajna veličine 126×74×66, pisaći stroj MERCEDES sa svojim stolom, ručna kolica, jedna mramorna ploča 40×69. Rotary ciklostil i jedan salotin kožnatim foteljima.

Obratiti se u tiskari.

Traži se jednu peć za veću sobu. Ponude u tiskari.

Za 20 Dinara dobivate u Tiskari E. Vitaliani i Sin — Šibenik 10 kg. dobrog novinskog papira za omotovanje.

Staklene okvire

(ramove) rabljene za djeljenje prostorija ili slično u staklu traži se.

Jeli Silba selo ili je varoš

Nekako odmah iza kako je Austrija dobila ustav (svakako od 1862-1870) godine) Zemaljski je odbor dao nekim selima, a medju njima i Silbi, naziv varoš; nekim varošima grad i sl. To je učinjeno, koliko je poznato, samo onim mjestima koja su se u nečem istaknula u trgovini, prosvjeti i kulturi uopše t.j. naprednija sela, koja se računala da su na višem kulturnom nivou. K tome još izgleda, da je Silba dobila naziv varoš i za to, što je imala takav izgled — uredjene ulice u mjestu, varoški gradjene i uredjene kuće, dobro razvijenu trgovinu grožđem i sl. — kao i to, što je bio u Silbi veliki broj uglednih ljudi — poznatih kapetana i trgovaca. A sigurno nije izostalo ni to što je već tada Silba bila oslobodjena od kmetstva.

Prema statistici pučanstva u Dalmaciji, učinjenoj po Zemaljskom Odboru u Zadru, Silba se je vodila stalno kao varoš. To se jasno razabire iz knjige „Statistika pučanstva u Dalmaciji" (od godine 1884) gdje kod posebnog popisa gradova i varoši u Dalmaciji (str. 47) stoji iza svakog grada „G", a iza varoši „V". U tom posebnom popisu gradova i varoši nalazi se Silba, iza koje stoji slovo „V" — varoš.

Da je Silba bila vodjena kao varoš i da su je tako nazivali, dokaz je još i to, što je u Dalmatinskom Saboru za vrijeme političkih borbi — bila Silba bezbroj puta spominjana — u vijek kao varoš. U samoj štampi — „Narodni list", „Cattolica Dalmazia" (poslije „Katolička Dalmacija") pisano je dosta o Silbi i uvijek se spominjala kao varoš. Takodjer je g. Ljubomir Jurić (1909 god.) napisao mjestopis Silbe — u „Smotri Dalmatinskoj" — i tu govori o Silbi — kao varošici.

Nepobitno je dakle, da je Silba imala pravo na naziv varoš, kojeg je sada — nakon 70 i više godina — automatski izgubila — postala je selo! To se je dogodilo god. 1933 (Službeni Glasnik" br. VII), gdje se Silba ne ubraja medju gradove i varoši — u Primorskoj Banovini!

Zbilja je čudnovato kako je do ovoga došlo i zašto se o ovome ranije nije vodilo računa. Nego, jer tako tamo ne piše — Silba je izgubila svoje staro pravo — i nikome ništa!!

Kako i zašto je do ovoga došlo, suvišno bi bilo ulaziti sada u to. Treba sada naći načina (nakon tri godine!) da se ovo ispravi. Jer ako već „nećemo uvadjati novotarije", to nam je sveta dužnost, da barem — staro stečeno — branimo i sačuvamo.

Ako se možda misli, da Silbi naziv varoš za sada nije potreban, naš bi odgovor bio, da nije ni suvišan. A tko pak može znati hoće li on (naziv varoš) u budućnosti Silbi i vrlo dobro doći?

Silba, 17—XII—1935. T. K.

Iz SPLITA

Komentari poslije nedjeljnog zbora

Poštc je jučer i danas vrlo lijepo vrijeme, to je svijet izašao na ulicu da na suncu zaboravi momentalno na sve dnevne brige. Tako je od šetnje oživila sva okolina, a osobito Marjan. Na sve strane gdje se sakupe ili šetaju grupe i grupice čuje se razgovor samo o nedjeljnim dogadjajima. Komentariše se sav postupak i sva proslava, a najviše se govori o govoru izaslanika Dr. Mačeka, koji je zbilja bio i najznačajniji, jer je on bio tumač i pretstavnik Mačeka. Govor prof. Jelašića primljen je sa negodovanjem od većine prisutnih. To negodovanje osobito važi za onaj dio govora u kome Maćekov izaslanik unapred najvešta da „hrvatskom narodu ne treba nikakovih stranaka ni frontova, jer on ima svoju stranku sa kojom mora ostati sav kompaktan, ako želi dobro svojoj domovini. U dalnjem svom govoru oborio se na sve forme diktature „Ni fašizma, ni hitlerizma, a ni komunizma", a medjutim navješta da hrvatskom narodu ne treba druge stranke nego samo HSS i program Stjepana Radića. To znači da se već sada onemogućuje formiranje svake druge stranke ili grupe, te se ista proglasuje neprijateljem hrvatskog naroda, a što to znači nego fašizam i nametanje stranke svima drugima.

Tako gospoda iz vodstva, ali u redovima splitskih gradjana komentari su porazni za njegovu izjavu i svuda se čuje osudjivanje istoga.

O svemu ovome se debatira na svakome uglu Splita.

Svečano otvorenje planinarskog doma na Vagnju

U nedjelju 22 ov. mj. otvoriće se svečano novi planinarski dom društva „Moser" na Vagnju. Otvorenju doma prisustvovaće dosta izletnika, koji polaze iz Splita (sa Klaića poljane) u jutro u 6 sati, a dolaze na Vaganj u 8·30. Blagoslov doma će izvršiti Don M. Atajbeg, a prigodni govor pretsjednik društva „Mosor". Program za izlet je predvidjen i sa posjetom Skloništu prof. Giromette, te jednosatnim zadržavanjem u Sinju prigodom povratka.

Agilno društvo „Mosor" priredilo je u svojoj režiji i sinoć uspjela predavanja u klasičnoj gimnaziji, koja su bila dobro posjećena.

Dijeljenje pomoći u N.Ž.Z.

Kako je poznato Narodna Ženska Zadruga pokrenula je u zajednici sa Sokolskim društvom akciju oko sakupljanja pomoći za gradsku sirotinju, te je sakupila u redovima građanstva dosta priloga za gradsku sirotinju.

Jutros je na svečan način u prisutnosti svih članica izvršena predaja darova sirotinjskoj djeci i siromašnim građanima. Najsiromašnijim građanima podjeljeno je 350 paketa, a siromašnoj djeci 420 paketa sa robom za odjeću, dok su same članice Zadruge izradile 60 đempera za sirotu djecu. Paketi sa darovima sadrže 200 pari čarapa i cipele, te ostalog za djecu. Ova plemenita akcija Ženske Zadruge svake je hvale vrijedne, te želimo da ova humana i kulturna ustanova pod vodstvom njezine agilne presjednice g-đe Rizmondo nastavi dalje svojim samoprijegornim radom kako bi utrala mnogu suzu i ublažila mnogu bijedu.

Oobijene nove povlastice za prevoz ribe na željeznicama

Direkcija državnih željeznica je odgovorila Trg. Ind. Komori na njezin predlog da se snizi tarifa za prevoz ribe u unutrašnjost. Odgovor Direkcije negativan u tom pitanju. Ona je obrazložila svoje stanovište i iznila dokaze sa kojima prikazuje sadašnje stanje i dokazuje, kako ribari od tog ne vuku nikakovu korist, nego spekulanti preprodavacci.

O predlogu Komore za zasebna kola ili odjeljenje pri prevozu ribe u unutrašnjost saopćeno je istim dopisom, da se to pitanje proučava u Gener. Direkciji i da će o njmu doniti naknadno riješenje. ah

Odgovor pseudo—»biograđaninu«

Biograd, 17 decembra 1935.

Nesmotrenošću jednog — vjerujemo — pretplatnika u Biogradu na šibenički list „Katolik", o kome do ove prigode ni pojma nismo imali, dospio nam je jušer u ruke broj 50 tog lista od 15 decembra o. g. Nemalo smo se iznenadili, kad smo u rubrici „Po državi" pročitali vijest iz Biograda pod naslovom „Svečano pramanje Križarica", a po kojoj saznajemo, da se je u našem gradu osnovao klub „Križarica". Šteta je samo to, što nisu objavljena imena članica tog novog kluba i klupski ciljevi. Tu je vijest potpisao „Biograđanin", ali mi sa najvećom sigurnošću isključujemo da ju je ma koji biograđanin „Katoliku" poslao. U toj vijesti stoji i ovo: „Biograd nije grad vjerskog oduševljenja." Za nas je biograđane, vjera stvar savjesti, kako ju je smatrao slavni naučenjak Natko Nodilo, a klerikalizam je za nas ono, što je bio i za tog velikog sina našega naroda. On je vjeru strogo dijelio od klerikalizma, koji je pobijao kao organizovanu akciju protiv slobode duha, pa u krajnjoj konsekvenciji protiv slobode uopće. Mi zato pitamo tog lažnog „Biograđanina" kojim pravom, odakle njemu to pravo, da istražuje i presiže u naše savjest te u naše pa bilo to i vjerske osjećaje? Mi mu to arogirano pravo, kao slobodni građani, poričemo, a njegovo mjerenje i ocjenjivanje naših osjećaja te miješanje u naše intimne stvari, t.j. u našu savjest, smatramo provokacijom i nazivamo nepristojnošću. Valjda taj lažni „Biograđanin" zna, da više nema i da više nikad na svijetu neće biti srednjovječne sramotne španske inkvizicije. Istina, Biograd nije grad vjerskog oduševljenja koje prožima lažnog „Biograđanina" i njemu slične. Ni taj „Biograđanin", kao ni njegovi istomišljenici, neće nikad uspjeti, da ono svoje oduševljenje na nas prenesu i da nas takvim oduševljenjem ispune.

Ovime smatramo stvar likvidiranom, a u toliko onom pseudo-„biograđaninu" i putem njega „Katoliku", o kom nam je baš danas jedan vrlo uzoran i ugledan velečasni kazao, da je i odviše digao glavu i izgubio „rotu", poručujemo, da nas, biograđane, puste na miru, da nas, ako odista vjerno i dijelima slijede Kristovu nauku, ne vrijeđaju u našim osjećajima i ne izazivaju, da se, u kratko rečeno, okane čorava posla.

Biograđani.

Tuš u Abesiniji

Najveći užitak talijanskih vojnika u Africi je tuš; prem da voda nije nimalo ledena a i tuš prilično nepraktičan. Vodu moraju dovoditi ručnom sisaljkom u ne baš veliku posudu, a mora dostajati za jednog vojnika. U jami pod tušem sakuplja se dragocjena tekućina, koja filtrirana mora uvijek ponovno služit drugima.

